T. C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

www.balioglu.net

TRABZON BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Kasım 2019

İÇERİK

TRABZON BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ 2018 YILI SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU **1**

TRABZON BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ 2018 YILI SAYIŞTAY PERFORMANS DENETİM RAPORU **41**

www.balioglu.net

www.balioglu.net

TRABZON BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

2018 YILI

SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM

RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 12
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 13
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 13
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 14
6. DENETİM GÖRÜŞÜ 15
7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI 15
8. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER 17
9. EKLER 28

www.balioglu.net

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Bilgileri Tablosu 5
Tablo 2: Şirket Bilgileri Tablosu 6
Tablo 3: Kurumun Son 3 Yıl Bütçe Gider Tablosu (TL) 6
Tablo 4: Kurumun Son 3 Yıl Bütçe Gelir Tablosu (TL) 7
Tablo 5: Kurumun 2018 Yılı Gider Bütçe Gerçekleşmeleri Tablosu (TL) 8
Tablo 6: Kurumun 2018 Yılı Gelir Bütçe Gerçekleşmeleri Tablosu (TL) 8
Tablo 7: Kurumun 31.12.2018 İtibariyle Yükümlülük Tablosu (TL) 9
Tablo 8: Kurumun 31.12.2018 İtibariyle Alacak Tablosu (TL) 9
Tablo 9: Trabel A.Ş. Tarafından İhale Yoluyla Kiraya Verilen Belediye Taşınmazlarından m2 Başına Elde Edilen Kira Gelirleri Tablosu 20
Tablo 10: Kira Süresi Sonunda İhale Yapılmaksızın Encümen Kararı ile Kira Süreleri Uzatılan Belediye Taşınmazlarından m2 Başına Elde Edilen Kira Gelirleri Tablosu 20
Tablo 11: Kira Listesindeki Uyumsuzluklar Tablosu 25
Tablo 12: Ecrimisil Listesindeki Uyumsuzluklar Tablosu 26

www.balioglu.net

KISALTMALAR

BKK Bakanlar Kurulu Kararı

KDV Katma Değer Vergisi

KHK Kanun Hükmünde Kararname

SGK Sosyal Güvenlik Kurumu

www.balioglu.net

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Belediye Tarafından Kamu Kurumlarına Yapılan Taşınmaz Tahsislerinin Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmemesi

2. Belediyeye Tahsisi Yapılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmemesi

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Ticari Taksi ve Dolmuş İhalelerine İlişkin Tip İdari Şartnamesinde Açıklık ve Rekabetin Sağlanmasını Engelleyen Hükümlere Yer Verilmesi

2. Kira Süresi Sona Eren Taşınmazların Encümen Kararı ile Kira Sürelerinin Uzatılması

3. Trabzon Büyükşehir Belediyesi Gelir Tarifesi Cetvelinde Katma Değer Vergisine İlişkin Düzenleme ve Buna Bağlı Olarak Uygulamanın Hatalı Olarak Yapılması

4. Bazı İşyerlerine İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuk Ettirilmemesi

5. Belediye Tarafından Kiraya Verilen Taşınmazlar Üzerindeki Bazı İşyerlerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunması

6. Belediyenin Kiraladığı ve Ecrimisil Uyguladığı Alanların Belediyenin İzni Olmaksızın Genişletilmesi

www.balioglu.net

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 127'nci maddesine göre; Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir. Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenmiştir.

Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde; mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir.

Anayasa'da bahsedilen belediyeler üzerinde merkezi idarenin vesayet yetkisi, genel olarak İçişleri Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

www.balioglu.net

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 55'inci maddesinde, belediyenin malî işlemler dışında kalan diğer idarî işlemlerinin, hukuka uygunluk ve idarenin bütünlüğü açısından İçişleri Bakanlığı tarafından denetleneceği, 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde de, mahalli idarelerle, bunlara bağlı ve bunların kurdukları veya özel kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle kurulmuş birlik, işletme, müessese ve teşebbüslerin işlem ve hesaplarını teftiş etmek ve denetlemek, inceleme ve soruşturma yapma yetkisinin İçişleri Bakanlığına ait olduğu ifade edilmiştir.

Yine 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 77'nci maddesine göre; malî yönetim ve kontrol sisteminin zaafa uğradığı, yolsuzluk veya kamu zararına yönelik emarelerin ortaya çıktığı durumlarda; ilgili belediye başkanının talep etmesi veya doğrudan Cumhurbaşkanının onayı üzerine İçişleri Bakanı, yetkili denetim elemanlarına, ilgili belediyenin tüm malî yönetim ve kontrol sistemlerini, malî karar ve işlemlerini mevzuata uygunluk yönünden teftiş ettirme yetkisine sahiptir.

1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeniden yapılandırılan ve İçişleri Bakanlığına bağlı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü yerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bünyesinde kurulan Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğüne; Belediyelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak, takip etmek,

sonuçlandırmak ve geliştirmek, belediye yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun şekilde yapılmasını gözetmek, belediye personelinin hizmet içi eğitimini planlamak ve uygulanmasını takip etmek, belediye teşkilat, araç ve kadro standartlarını tespit etmek gibi görevler verilmiştir. Yine belediyelerin; altyapı sistemleri ile ilgili genel planlama, programlama, fizibilite, projelendirme, işletme, finansman ihtiyacı ve yatırım önceliklerine; teknik altyapı tesislerinin mekânsal strateji planları ile çevre düzeni ve imar planlarına uygun olarak planlanmasına, projelendirilmesine ve yapılmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu konulardaki her türlü etüt, proje, yapı ruhsatı ve yapı kullanma iznine ilişkin usul ve esasları belirlemek, kentsel dönüşüm alanı ilanı ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek, her tür ve ölçekteki çevre düzeni planlarının ve imar planlarının yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek, havza veya bölge bazında çevre düzeni planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak ve bu planların uygulanmasını ve denetlenmesini sağlamak, atık ve kimyasalların yönetimine ilişkin hedef, politika ve ölçütlerin belirlenmesine ilişkin çalışmaları yapmak yetkisi de 1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığına verilmiştir.

www.balioglu.net

Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi olan Belediyelerin kuruluşu, organları, yönetimi, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve esasları 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nda düzenlenmiştir. Buna göre belediyeler, belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla;

- İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı,
- Coğrafî ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık gibi temel hizmetler,
-Zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yükseköğrenim öğrenci yurtları ile gıda bankacılığı gibi sosyal hizmetler,
-Yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini,
- Açıp ve işletmesi suretiyle her türlü sağlık tesisi sağlık tesisi,
- Mabetler ile kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını ve bu amaçla bakım ve onarım

Hizmetlerini kurumun malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alarak yerine getirir.

Bunun yanında, büyükşehir belediyesi kurulan illerde; hizmetlerin plânlı, programlı, etkin, verimli ve uyum içinde yürütülmesini sağlamak amacıyla 5216 Sayılı Büyükşehir

Belediye Kanunu uyarınca, büyükşehir belediyesi il mülki sınırları dahilinde;

-Her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak,

-Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak,

-Coğrafî ve kent bilgi sistemlerini kurmak,

-Çevrenin, tarım alanlarının ve su havzalarının korunmasını sağlamak,

-Toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak,

-Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek,

-Mezarlık alanlarını tespit etmek, mezarlıklar tesis etmek, işletmek, işlettirmek, defin ile ilgili hizmetler gibi il mülki idare sınırları içinde ilçe belediyeleri ile koordinasyonu sağlanarak yürütülmesi gereken hizmetler büyükşehir belediyesinin görevleri arasında sayılmıştır.

Belediyeler; Kanun ve Kararnamelerle verilen yetkiler çerçevesinde yönetmelik çıkarmak; belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek; gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek; özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak gibi belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak yetki ve imtiyazlara haizdirler.

www.balioglu.net

İdari ve mali özerkliğe sahip olan Belediyeler, kanun ve kararnamelerle verilen görevlerinin icrası için kendi bütçelerini yapmaya, kanun ve kararnamelerle kendilerine tahsis edilen gelirlerini toplamaya ve yine kanunlarla belirlenen giderleri yapmaya yetkilidir.

1.2.Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5216 sayılı Kanunu'nun 3'üncü maddesinde belediye organları; Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediye encümeni ve büyükşehir belediye başkanı olarak sayılmıştır.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanun'un 12'nci maddesinde; Büyükşehir belediye meclisinin, büyükşehir belediyesinin karar organı olduğu ve ilgili Kanun'da gösterilen esas ve usullere göre seçilen üyelerden oluştuğu, Büyükşehir belediye başkanının meclisin başkanı, büyükşehir sınırları dahilindeki diğer ilçe belediye başkanlarının da büyükşehir belediye meclisinin doğal üyesi olduğu; Büyükşehir belediye encümeninin Kanun'un 16'ncı maddesinde belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri genel sekreter, biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere

belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluştuğu; 17'nci maddesinde ise, Büyükşehir belediye başkanının büyükşehir belediye idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisi olduğu ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre büyükşehir belediyesi sınırları içindeki seçmenler tarafından doğrudan seçileceği belirtilmiştir.

Büyükşehir belediyesi teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak genel sekreterlik, daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşur. Birimlerin kurulması kaldırılması veya birleştirilmesi büyükşehir belediyesi meclisinin kararı ile olur. Büyükşehir belediyesi personeli büyükşehir belediye başkanı tarafından atanır. Personelden müdür ve üstü unvanlı olanlar ilk toplantıda büyükşehir belediye meclisinin bilgisine sunulur. Genel sekreter, belediye başkanının teklifi üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından atanır.

Belediye teşkilâtı norm kadroya uygun olarak yazı işleri, malî hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşur. Beldenin nüfusu, fizikî ve coğrafî yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler oluşturulabilir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin kararıyla olur. Belediye personeli, belediye başkanı tarafından atanır. Birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulur.

www.balioglu.net

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde norm kadro ilke ve standartlarının Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirleneceği; belediyenin ve bağlı kuruluşlarının norm kadrolarının bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirleneceği düzenlenmiştir.

Bu çerçevede çıkarılan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikle, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile belediye ve il özel idarelerinin üye oldukları mahalli idare birliklerinde istihdam edilen memur, sözleşmeli personel, sürekli işçi ve geçici iş pozisyonlarında çalıştırılan personelle ilgili ilke ve esaslar belirlenmiştir. Yönetmelikle belediye ve bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri, hukuki durumları ve hizmet özellikleri esas alınarak gruplanmış ve her bir grup da kendi nüfusuna göre alt gruplarına ayrılmıştır. Belediyeler adrese dayalı nüfus sayımına göre belirlenmiş olan norm kadro sayısına bağlı kalmak kaydıyla, memur, sözleşmeli personel, sürekli işçi ve geçici işçi statüsünde çalıştıracağı personel sayısını belirlemektedir.

696 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 4734 sayılı Kanun ve diğer mevzuat hükümleri uyarınca personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından 4.12.2017 tarihi itibarıyla çalıştırılmakta olanlardan Kararnamede yazılı şartları taşıyanları Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikle belirlenen ilke ve esaslara tabi olmadan çalıştırılabilmektedir.

Teşkilatlanmada oluşturulan her birim, kendi faaliyet ve görev alanları ile ilgili yönetmeliklerini hazırlayarak, büyükşehir belediye meclisinin onayından geçirerek yürürlüğe koyar ve bu esaslar üzerinden faaliyetlerini sürdürür.

Belediyede çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup, sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'ncu maddesine göre çalıştırılabilmektedir. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırılanlar da 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

www.balioglu.net

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik gereği Trabzon Büyükşehir Belediyesine ayrılan kadro sayıları ile fiilen çalışan personel sayıları aşağıdaki gibidir;

Tablo 1: Personel Bilgileri Tablosu

Personel İstihdam Şekli	Norm Kadro Sayısı	Çalışan Sayısı
657	1191	533
Sözleşmeli 657/4-B madde	-	-
Sözleşmeli 5393/49'ncu madde	-	3
Kadrolu İşçi	116	137*
Geçici İşçi	-	-
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	1497
*Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik'in 6360 sayılı Kanunun uygulaması başlıklı geçici 7'nci maddesinde yer alan hüküm nedeniyle norm kadroda belirlenenden fazla sayıda işçi bulunmaktadır.		

Trabzon Büyükşehir Belediyesinin doğrudan veya dolaylı ortağı olduğu şirketler:

Tablo 2: Şirket Bilgileri Tablosu

Şirketin Adı	Sermayesi (TL)	Kurum Hissesi(%)
Trabel Hay.Tur.İnş.Tem.Güven.Dan.Hiz.. Tic. A.Ş.	7.500.000,00	99,56
Trabitaş İnş. Taah. Nak.Pers. Güv. İlt. A.Ş.	4.500.000.00	100
Turkuaz Otopark İnşaat ve Ticaret A.Ş.	2.000.000,00	100
Karadeniz Çimento Kireç ve Ürünleri Sanayi A.Ş.	400.000,00	9,79
Trabzon Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.	l4.830.000,00	41
Trabzon Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici A.Ş.	750.000,00	2,13
Aksa Karadeniz Doğalgaz Dağıtım A.Ş.	l.000.000,00	6,47

1.3 Mali Yapı

Belediyenin bütçesi, mali yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren Meclis Kararıdır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahallî idareler bütçeleri de sayılmıştır. Buna göre, mahallî idare bütçesi, mahallî idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak belirtilmiştir.

Mahalli idareler bütçesi analitik bütçe sistemine uygun olarak hazırlanmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'ne göre, bütçe; gider, gelir ve finansmanın ekonomik sınıflandırması bölümlerinden oluşmaktadır. Gider bütçesi; kurumsal, fonksiyonel, finansman tipi ve ekonomik sınıflandırma olmak üzere dört bölüme ayrılır. Finansman tipi sınıflandırma tek düzeyden, diğer sınıflandırmalar dört düzeyden oluşur. Gelir bütçesi ve finansmanın ekonomik sınıflandırması cetvelleri de dört düzeyden oluşur.

Kurumun son 3 yıla ilişkin bütçe gelir/gider gerçekleşmeleri tablosu ile 2018 yılı gelir/gider bütçe tahmini ve gerçekleşme tablolarına aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 3: Kurumun Son 3 Yıl Bütçe Gider Tablosu (TL)

Hesap Adı	2016	2017	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı (%)	2018	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı (%)
Personel Giderleri	33.313.032,85	36.166.251,04	8,56	40.785.221,00	12,78

www.balioglu.net

Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri	5.250.869,59	5.634.159,77	7,30	6.244.371,97	10,83
Mal ve Hizmet Alımı	204.669.384,91	202.940.403,79	-0,84	238.165.046,49	17,36
Faiz Giderleri	3.926.323,17	5.362.447,22	36,58	7.729.677,05	44,15
Cari Transferler	12.248.448,13	15.760.765,77	28,68	20.116.943,91	27,64
Sermaye Giderleri	150.537.820,89	114.911.964,32	-23,67	149.704.846,30	30,28
Sermaye Transferleri	0	0	0,00	0	0
Borç Verme	0	427.500,00	-	4.450.000,00	940,94
Toplam	**409.945.879,54**	**381.203.491,91**	**-7,01**	**467.196.106,72**	**22,56**

Kurumun 2018 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 22 oranında artan bütçe gideri gerçekleşmesinin önemli kısmı mal ve hizmet alımları ile sermaye giderlerindeki artıştan kaynaklanmıştır. Bu anlamda mal ve hizmet alımlarında %17'ye tekabül eden 35.224.642,70 TL ile sermaye giderlerinde %30'u bulan 34.792.881.98 TL'lik artış meydana gelmiştir. Bir önceki yıl göre oldukça yüksek oranlarda (%410) artış gösteren Borç Verme kalemi tamamen 2018 yılı içindeki şirket sermaye artışlarına belediyenin katılmasından kaynaklanmıştır. Aynı şekilde İller Bankasından kullanılan kredilerden kaynaklanan Faiz Giderleri de önceki yıla göre %44 oranında artış göstermiştir. Her iki kalemde yaşanan ciddi oransal artışa rağmen bunların bütçe gideri içindeki payları fazla olmadığından toplam bütçe giderindeki bir önceki yıla göre artışta etkileri düşük olmuştur.

www.balioglu.net

Tablo 4: Kurumun Son 3 Yıl Bütçe Gelir Tablosu (TL)

Hesap Adı	2016	2017	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı (%)	2018	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı (%)
Vergi Gelirleri	8.806.274,68	7.172.397,62	-18,55	7.687.579,75	7,19
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	37.134.054,50	47.589.872,04	28,16	63.194.410,66	32,79
Alınan Bağış ve Yardımlar	16.478.468,76	23.628.441,50	43,39	15.092.937,96	-36,12
Diğer Gelirler	251.339.984,55	304.461.364,04	21,14	365.694.508,93	20,12
Sermaye Gelirleri	31.617.540,00	7.918.391,00	-74,96	38.105.758,40	381,24
Red ve İadeler (-)	-109.029,24	-3.961.690,23	-	-165.665,76	-
Toplam	**345.267.293,25**	**386.808.775,97**	**12,03**	**489.609.529,94**	**26,58**

Kurumun 2018 yılında bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 26 oranında artan bütçe gelir gerçekleşmesinin önemli kısmı Diğer Gelirler ile Sermaye Gelirlerindeki artıştan kaynaklanmıştır. Bu anlamda Diğer Gelirler kaleminde %20'ye tekabül eden 61.233.144,89 TL ile Sermaye Gelirlerinde %480'i bulan 30.187.367,40 TL'lik artış meydana gelmiştir. Diğer Gelirler kalemindeki artış esas olarak Merkezi İdare Vergi Gelirlerinden alınan paydaki artıştan,

Sermaye Gelirlerindeki artış ise yıl içinde toplam 38.030.000,00 TL'ye satılan bir adet taşınmaz ile kurumun ortağı olduğu bir şirketteki hisselerinin satışından kaynaklanmaktadır. Yine yaklaşık yüzde 33 oranında gerçekleşen Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerindeki artış esasen kurumun taşınmaz kira gelirlerindeki artış ile toplu taşıma hizmetinden elde etiği gelirlerindeki artıştan kaynaklanmıştır.

Tablo 5: Kurumun 2018 Yılı Gider Bütçe Gerçekleşmeleri Tablosu (TL)

Hesap Adı	2018 Bütçe Tahmini	2018 Gerçekleşen Gider	2018 Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Gidere Oranı (%)
Personel Giderleri	42.489.000,00	40.785.221,00	95,99	8,73
Sosyal Güvenlik Kurumu Devlet Primi Giderleri	6.309.000,00	6.244.371,97	98,98	1,34
Mal ve Hizmet Alımı	240.385.000,00	238.165.046,49	99,08	50,98
Faiz Giderleri	5.250.000,00	7.729.677,05	147,24	1,65
Cari Transferler	26.006.000,00	20.116.943,91	77,36	4,31
Sermaye Giderleri	183.161.000,00	149.704.846,30	81,74	32,04
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00
Borç Verme	0,00	4.450.000,00	-	0,95
Yedek Ödenek	46.400.000,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	**550.000.000,00**	**467.196.106,72**	**84,95**	**100,00**

www.balioglu.net

Trabzon Büyükşehir Belediyesinin 2018 gider bütçesi 550.000.000,00 TL öngörülmüş yılsonunda bütçe gerçekleşmesi ise 467.196.106,72 TL olmuştur.

Gider bütçesinin öngörülene göre gerçekleşme oranı yaklaşık %85 olmuştur.

Tablo 6: Kurumun 2018 Yılı Gelir Bütçe Gerçekleşmeleri Tablosu (TL)

Hesap Adı	2018 Bütçe Tahmini	2018 Gerçekleşen Gelir	2018 Gerçekleşme Oranı (%)	Toplam Gelire Oranı (%)
Vergi Gelirleri	8.506.000,00	7.687.579,75	90,38%	1,57
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	87.760.000,00	63.194.410,66	72,01%	12,91
Alınan Bağış ve Yardımlar	10.000.000,00	15.092.937,96	150,93%	03,08
Diğer Gelirler	308.505.000,00	365.694.508,93	118,54%	74,63
Sermaye Gelirleri	49.349.000,00	38.105.758,40	77,22%	07,78
Red ve İadeler	-120.000,00	-165.665,76	138,06%	0,03
Toplam	**464.000.000,00**	**489.609.529,94**	**105,52%**	**100**

Kurumun 2018 gelir bütçesi 464.000.000,00 TL tahmin edilmiş, yılsonunda gerçekleşen gelir ise 489.609.529,94 TL olmuştur. Gelir bütçesi tahmine göre yaklaşık %105 oranında

gerçekleşmiştir. Öngörülenden yüksek gerçekleşmede yıl içinde satılan ortaklık payları ile taşınmazın etkisi büyüktür.

Kurum banka hesaplarında 2018 yılı sonu itibariyle 47.432.443,14 TL bulunmaktadır. Kurumun 31.12.2018 tarihi itibariyle; kısa ve uzun vadeli alacakları ile borçlarının toplamı aşağıda yer verilen tablolarda görülmektedir.

Tablo 7: Kurumun 31.12.2018 İtibariyle Yükümlülük Tablosu (TL)

KISA VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	**TUTAR (TL)**
Kısa Vadeli Mali Borçlar	**14.935.398,02**
Kısa Vadeli İç Mali Borçlar	14.935.398,02
Faaliyet Borçları	**97.357.208,27**
Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	**20.937.645,70**
Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	**17.551.025,50**
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları	**713.494,59**
Borç ve Gider Karşılıkları	**14.005.132,08**
UZUN VADELİ YÜKÜMLÜLÜKLER	
Uzun Vadeli Mali Borçlar	**70.746.528,48**
Uzun Vadeli İç Mali Borçlar	70.746.528,48
Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	**6.343.870,25**
Borç ve Gider Karşılıkları	**17.780.576,03**

2016 yılı mali tablolarından bütçe giderlerinin bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 52 arttığı ve 409.945.879,54 TL olarak gerçekleştiği ancak bütçe gelirlerinin ise giderin oldukça altında toplam 345.267.293,25 TL olduğu görülmüştür. Bu durum da bütçe dengesini olumsuz etkilemiş ve ödemelerin aksamasına yol açmıştır. İzleyen iki yıl (2017 ve 2018) içinde ise 2016 yılının aksine bütçe fazlası verilerek nispeten düzelme sağlansa bile gerçekleştiği halde ödenemeyen faaliyet borçları 2018 yılı sonunda 97.357.208,27 TL tutar ile 2018 yılı gerçekleşen bütçe gelirinin yaklaşık %20'sine ulaşmıştır.

Tablo 8: Kurumun 31.12.2018 İtibariyle Alacak Tablosu (TL)

KISA VADELİ ALACAKLAR	**TUTAR (TL)**
Faaliyet Alacakları	**43.191.766,45**

www.balioglu.net

Gelirlerden Alacaklar	3.074.979,76
Takipli Alacaklar	39.582.963,95
Diğer Faaliyet Alacakları	533.822,74
Diğer Alacaklar	**42.870.926,54**
Kişilerden Alacaklar	57.149,15
Devreden Katma Değer Vergisi	42.813.777,39
UZUN VADELİ ALACAKLAR	
Faaliyet Alacakları	**2.160.182,18**
Gelirlerden Alacaklar	2.160.182,18

2018 sonu itibariyle kurum alacaklarının büyük çoğunluğu takipli alacaklardan oluşmaktadır. Kurumun tahsil edemeyip takibe aldığı kira, ecrimisil, işgaliye gibi taşınmazlara ilişkin gelirleri ile kanunen alması zorunlu vergi ve kestiği cezalardan oluşan takipli alacak tutarı 39.582.963,95 TL'ye ulaşmıştır ki bu da kurumun toplam faaliyet borcunun %40'ına tekabül etmektedir. Ayrıca yine yüksek miktardaki devreden KDV tutarı, ilerleyen dönemlerde kurumun mal ve hizmet teslimlerinden tahsil edeceği KDV'nin kurum için önemli bir kaynak oluşturmasına imkan verecektir.

www.balioglu.net

1.4 Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Belediyenin muhasebe kayıt sistemi, 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile getirilen ve mali yıl esasına göre tutulan tahakkuk esaslı devlet muhasebesi olup kayıt işlemleri Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde düzenlenerek 27.05.2016 tarih 29724 (M) sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

5018 sayılı Kanunun 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

"Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur." denilmektedir.

Çerçeve hesap planı ile düzenlenecek mali raporların şekil, süre ve türleri Kanun'un 49 ve 80'inci maddelerine dayanılarak düzenlenip Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Mali rapor ve tablo kavramı, belirli bir dönemde bir kurumun mali yapısı ve yükümlülüklerine ilişkin muhasebe kayıtlarında yer alan mali bilgilerin, bir bütün olarak uygulanmakta olan mali raporlama sistemine uygun biçimde sunumunu ifade etmektedir. Mali rapor ve tabloların hazırlanmasından ve gerçeğe uygun ve doğru olarak sunulmasından kamu idarelerinin üst yönetimleri sorumludur. Mali raporlama ile genel olarak kaynakların dağıtımı, uygulanan mali politikaların etkileri ile ileriye yönelik politika oluşturulması ve karar verilmesinde, kamu idaresinin mali durumu, performansı ve nakit akışları hakkında kullanıcılara kapsamlı bilgi sağlanır. Mali raporlamanın amacı; yöneticilere, kamuoyuna ve denetim yetkililerine bilgi sunmaktır.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için; işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi ile birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan mali tabloların belirlenen sürelerde yönetim ve ilgililerin bilgisine sunulması gerekmektedir.

www.balioglu.net

Mali raporlama kamu idarelerinin;

a) Kaynaklarının dağılımı ve kullanımını,

b) Faaliyetlerinin nasıl finanse edildiği ve nakit ihtiyacının nasıl karşılandığını,

c) Faaliyetlerini finanse edebilme ve sorumlulukları ile taahhütlerini yerine getirebilme yeteneğini,

ç) Mali durumunu ve mali durumundaki değişiklikleri,

d) Kendilerine sağlanan kaynakları bütçelerine uygun ve yasal şekilde kullanıp kullanmadıklarını,

e) Mali işlemlerinde saydam olup olmadıklarını ve hesap verilebilirliğini,

gösterir.

Mali raporlama, bu amaçların gerçekleştirilebilmesi için; kamu idarelerinin varlıkları, yabancı kaynakları, öz kaynakları, gelirleri, giderleri ve nakit akışları hakkında bilgi verir.

Kamu idarelerinin dönem içindeki faaliyetlerine ilişkin ayrıntılı bilgi sunmak amacıyla malî tablolarla birlikte açıklayıcı bilgiler de raporlanabilir. Mali raporlama kapsamında üretilen mali tabloların, kullanıcıların karşılaştırma yapabilmelerini mümkün kılmak için son üç dönemin verilerini de içermeleri ve herkes tarafından anlaşılmalarını sağlayacak şekilde, açıklamaları ile birlikte hazırlanmaları esastır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bu defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri.
- Geçici ve kesin mizan.
- Bilanço.
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu
- Nakit Akış Tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde

www.balioglu.net

zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

www.balioglu.net

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kurum üst yönetim ve çalışanlarının iç kontrol sisteminin geliştirilmesi yönündeki pozitif ve destekleyici tavırlarının sistemin kalitesini olumlu yönde etkileyen bir yönetim anlayışı oluşturduğunu söyleyebiliriz. Bu yönde atılmış adımlardan biri olan etik sözleşmelerinin imzalanması ve personel dosyalarına konulması özü itibarıyla biçimsel bir gelişmeyi yansıtsa da bu alandaki farkındalığın ve sorumluluğun geliştirilmesindeki etkisi önemlidir.

Belediyede, çalışanlarının katılımıyla ve ilgili mevzuat gerekliliklerıyle uyumlu bir çerçevede stratejik plan ve stratejik planın yıllık uygulamasına yönelik performans programı hazırlanmış olması, faaliyet sonuçlarının idare faaliyet raporunda gösterilmesi performans yönetimini oluşturmada önemli bir adımdır. Stratejik plan amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik hedefler ve bu hedeflere ilişkin faaliyetlerin bütçe kaynaklarına ilişkin gerçeklikler çerçevesinde belirlenmesi ve sağlam kaynaklara dayandırılması da daha gerçekçi bir bütçe oluşumuna katkıda bulunmaktadır.

www.balioglu.net

Bu anlamda bir diğer önemli gelişme de kurumda görev, yetki ve sorumlulukların açık şekilde belirlenmiş olması ve kurumun tüm birimlerinde iş tanımlarının yapılıp iş akış şemalarının çıkarılmış olmasıdır. Belediyede ön mali kontrol çalışmaları yürütülmekle birlikte, sistemin İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak kurulmasıyla daha etkili hale geleceği beklenmelidir.

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun kurulmuş ve İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planın hazırlanmış olması önemli bir aşama olmakla beraber bu çabaların ve iç kontrollerin işlerliğinin daha üst bir seviyeye taşınabilmesi İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan eylemlerin gerçekleşme sonuçlarının izlenmesi, gerektiğinde planın revize edilmesi ve sonuçlarının raporlanmasıyla mümkün olacaktır.

Yukarıda belirtilen gelişmeler kontrol faaliyetlerine yönelik uygun bir yönetim çerçevesi sağlamakla beraber bu çerçeveyi destekleyecek unsurların da hayata geçirilmesi önemlidir. Bu bağlamda;

- yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üreten ve analiz yapma imkanı

sunan yönetim bilgi sisteminin etkinliğinin geliştirilmesi,

- kurum stratejik planında belirlenmiş amaç ve hedeflerin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış risklerin çalışanların katılımıyla tanımlanarak söz konusu risklerin nasıl karşılanacağının değerlendirilmesinin yapılması,
- yetki devrine ilişkin sınırların açıkça belirlenerek yazılı olarak bildirilmesi

sistemin eksik kalan yönlerini tamamlayacaktır.

Kurum kültürünün, yıllardır süregelen alışkanlıkların değiştirilmesi ve mevzuatın öngördüğü yeni yönetim anlayışına uyum sağlama çalışmalarının zorluğu ortadadır. Ancak yasal zorunluluk olarak başlatılan bu çalışmaların gerçek yarar ve değerinin, daha iyi yönetimi sağlamaya verdikleri katkının görünürlüğü arttıkça anlaşılacağı düşünülmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Trabzon Büyükşehir Belediyesi 2018 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

www.balioglu.net

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Belediye Tarafından Kamu Kurumlarına Yapılan Taşınmaz Tahsislerinin Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmemesi

Belediye tarafından diğer kurumlara yapılan taşınmaz tahsisleri muhasebe kayıtlarında izlenmemektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 252 Binalar hesabı Hesabın niteliği başlıklı 192'nci maddesinde, *"Binalar hesabı, eklenti ve bütünleyici parçaları dâhil olmak üzere, kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan binalar ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılır."* hükmü ile Hesabın İşleyişi başlıklı 252 Binalar Hesabının borç ve alacak kaydına ilişkin 193'üncü maddesinde *"Tahsise konu edilen binalar tahsis eden kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değer üzerinden bu hesaba alacak, 500-Net Değer Hesabına borç kaydedilir. Ayrıca, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarı 500-Net Değer Hesabına alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedilir."* hükmü yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükmü gereği belediyenin tahsis ettiği taşınmazları, muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden Binalar Hesabına alacak ve Net Değer hesabına borç, ayrılmış amortisman tutarının da Net Değer Hesabına Alacak, Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydetmesi gerekmektedir. Bu kayıtların yapılmaması sonucu söz konusu hesaplar mali tablolarda 42.950.894,00 TL hatalı olarak yer almıştır.

Kamu idaresi cevabında; "Konu ile ilgili gerekli muhasebe kayıtları yapılmıştır." denilmektedir.

Sonuç olarak Belediye tarafından kamu kurumlarına yapılan tahsislerle ilgili muhasebe kayıtları 2019 yılında yapıldığından, rapor ekinde yer alan 2018 yılı mali tabloları ile ilgili bulgu konusu hatalı kayıtların düzeltilmesine yönelik bir sonuç doğurmamaktadır. Bu itibarla mali tablolarda 252 Binalar Hesabı ve 500 Net Değer Hesabı 42.950.894,00 TL fazla yer almıştır.

BULGU 2: Belediyeye Tahsisi Yapılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmemesi

www.balioglu.net

Belediye'ye tahsisi yapılan taşınmazlar muhasebe kayıtlarında izlenmemektedir.

Mahalli idareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 252 Binalar hesabı Hesabın niteliği başlıklı 192'nci maddesinde, *"Binalar hesabı, eklenti ve bütünleyici parçaları dâhil olmak üzere, kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan binalar ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılır."* hükmü ile Hesabın İşleyişi başlıklı 252 Binalar Hesabının borç ve alacak kaydına ilişkin 193'üncü maddesinde *"Tahsise konu edilen binalar tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden bu hesaba borç, 500-Net Değer Hesabına alacak kaydedilir. Ayrıca, varlığa ilişkin ayrılmış amortisman tutarı 500-Net Değer Hesabına borç, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilir."* hükmü yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükmü gereği Belediye'ye tahsisi yapılan taşınmazların muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden Binalar Hesabına borç ve Net Değer hesabına alacak, ayrılmış amortisman tutarının Net Değer Hesabına borç, Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir. Bu kayıtların yapılmaması sonucu söz konusu hesaplar mali tablolarda 115.401.384,04 TL hatalı olarak yer almıştır.

Kamu idaresi cevabında; "Konu ile ilgili gerekli muhasebe kayıtları yapılmıştır." denilmektedir.

Sonuç olarak Belediyeye yapılan tahsislerle ilgili muhasebe kayıtları 2019 yılında yapıldığından, rapor ekinde yer alan 2018 yılı mali tabloları ile ilgili bulgu konusu hatalı kayıtların düzeltilmesine yönelik bir sonuç doğurmamaktadır. Bu itibarla mali tablolarda 252 Binalar Hesabı ve 500 Net Değer Hesabı 115.401.384,04 TL eksik gösterilmiştir.

8. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Ticari Taksi ve Dolmuş İhalelerine İlişkin Tip İdari Şartnamesinde Açıklık ve Rekabetin Sağlanmasını Engelleyen Hükümlere Yer Verilmesi

Trabzon Büyükşehir Belediyesi ticari taksi ve dolmuş ihalelerine ilişkin tip idari şartnamesinde açıklık ve rekabetin sağlanmasını engelleyen hükümlere yer verilmiştir.

www.balioglu.net

2886 sayılı Devlet İhale Kanununu İlkeler başlıklı 2'nci maddesinde *"Bu Kanunun yürütülmesinde, ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanması esastır;"* İhaleye katılabilme şartlarını başlıklı 5'inci maddesinde *"Bu Kanuna göre yapılacak ihalelere katılabilmek için kanuni ikametgah sahibi olmak, gerekli nitelik ve yeterliği haiz bulunmak, istenilen teminat ve belgeleri vermek zorunludur."*; Şartnameler başlıklı 7'nci maddesinde *"İhale konusu işlerin her türlü özelliğini belirten şartname ve varsa ekleri idarelerce hazırlanır. Bu şartnamelerde işin mahiyetine göre konulacak özel ve teknik şartlardan başka genel olarak aşağıdaki hususların da gösterilmesi zorunludur."*; İhalenin ilanı başlıklı 17'nci maddesinde *"Gazete ile yapılacak ilk ilan ile ihale günü arası 10 günden, son ilan ile ihale günü arası 5 günden az olamaz"* hükümlerine yer verilmiştir.

Trabzon Büyükşehir Belediyesi Ticari Taksi ve Dolmuş Yönetmeliğinin Tahsis belgesine başvuranlardan istenen evraklar başlıklı 23'üncü maddesinde

"d) Şoförlük mesleğini tek geçim kaynağı olarak seçmiş olduğunu beyan ettiğine dair noterden taahhütname. (Şoförlük mesleğini tek geçim kaynağı olarak icra ettiğimi, kendi adıma bir işyeri bulunmadığını, SGK kapsamında farklı herhangi bir işte çalışmadığımı, aksinin sonradan ispatı halinde almış olduğum ticari taksi-dolmuş-minibüs plakasının iptal edileceğinin noter huzurunda beyan ve taahhüt ettiğine dair.)

ı)Sosyal Güvenlik Kurumu belgesi veya vergi dairesi mükellefiyeti belgesi (belge ve mükellefiyete dair süreler UKOME tarafından belirlenir.)"

isteneceği düzenlenmiştir.

Yönetmeliğe istinaden hazırlanan Tip İdari Şartnamenin 2'nci maddesinde *"l)Vergi dairesi mükellefiyet kaydı (aslı)(üzerinde herhangi bir işyeri ve ticari araç bulunmadığına dair) m)SGK kaydı (aslı)(herhangi bir işte aktif olarak çalışmadığına dair)"*; 8.maddesinde "*İhaleye katılacak istekliler 2.maddede belirtilen isteklilerde aranacak şartlarda istenilen kurum imzalı evrakların tarihi, ihale tarihi ile beraber geriye dönük 30 (otuz) gün içerisinde olmak zorundadır. 30 günden eski tarihli belgeler geçersiz sayılacaktır."*; 14.maddesinde *"Ticari plaka tahsisi yapılan kişilerin söz konusu plakaları ihale tarihinden itibaren 6 (altı) ay içerisinde kullanmamaları halinde plaka tahsisi iptal edilerek yatırılmış olan plaka bedeli irat kaydedilir."* denilmiştir.

İdari şartname ile vergi mükellefi veya SGK kaydı olanlar ihale dışı bırakılmıştır. Oysa Yönetmelikte bu konuda açık bir kısıtlama bulunmamakta, bu anlamda yorumlanabilecek SGK ve vergi dairesi belgesinden bahsedilmektedir. İhalenin ilk ilanı ile ihale günü arası 10 gün olduğundan bu sürede SGK ve vergi kaydının kapatılması mümkün değildir. Bu durum ihaleye katılımı azaltmakta ve ihaleye sadece hiçbir işi, geliri olmayan çalışmayanların katılabilmesine neden olarak ihalede açıklık ve rekabetin oluşmasına engel olmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "Trabzon Valiliği İl Trafik Komisyonu Başkanlığının 02.11.2000 tarih ve 2000/30 sayılı kararında; Şoför mesleğini tek geçim kaynağı olarak icra ettiğini veya kendi adına bir işyeri bulunmadığını, SGK ve Bağ-kur kapsamında bir işte çalışmadığını, aksinin sonradan ispatı halinde almış olduğu ticari taksi-dolmuş-minibüs plakasının iptal edileceğini noter huzurunda kabul ve beyan eden kişilere tahsis belgesi düzenlenmesi yönünde karar alınmıştır. Mevcut ihale şartnamelerinde bu karar dikkate alınarak geçimini şoförlük mesleğiyle sağlayacak olanlara yönelik idari şartname hazırlanmış olup, haksız kazanç oluşturmak amacıyla plaka alınarak askıda bekletilmesi engellenerek vatandaşların ulaşım ihtiyaçlarının aksamaması amaçlanmıştır. Söz konusu ihalelerle ilgili Trabzon İdare Mahkemesinin 01.03.2017 tarih ve 2017/277 Karar ve 01.03.2017/ tarih ve 2017/278 Karar sayılı mahkeme kararlarında, İhale şartnamesinin iptali istemine ilişkin olarak yapılan değerlendirmede ihale şartnamesinde hukuka aykırılık bulunmadığı belirtilmiştir." denilmektedir.

www.balioglu.net

Sonuç olarak Kamu idaresi cevabında belirtilen "..ihale şartnamelerinde bu karar dikkate alınarak geçimini şoförlük mesleğiyle sağlayacak olanlara yönelik idari şartname hazırlanmış olup, haksız kazanç oluşturmak amacıyla plaka alınarak askıda bekletilmesi engellenerek vatandaşların ulaşım ihtiyaçlarının aksamaması amaçlanmıştır." ifadesi bulgunun amacı ile tamamıyla örtüşmektedir. Trafik komisyonu kararında yer alan "şoför mesleğini tek geçim kaynağı olarak icra etmek" SGK ve Bağ-kur kapsamında olmadan nasıl yapılacaktır. Bulguda bu tür amaç/hedef ve düzenleme arasındaki mantıki çelişkilere vurgu yapılarak bu durumun ihaleye katılımı azalttığı ihaleye sadece hiçbir işi, geliri olmayan çalışmayanların katılabilmesine neden olunduğu, ihalede rekabetin engellendiği, Yönetmelik'te kapsam daraltıcı açık bir düzenleme olmadığı, bunun uygulamadan kaynaklandığı, Tip şartnamenin 2'nci maddesinde amaç/hedef sağlamaya yönelik düzenleme ve ceza düzenlemesi bulunduğu ifade edilerek tip şartnamenin üst hukuk normlarına ve hayatın olağan akışına uygun düzenlenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

BULGU 2: Kira Süresi Sona Eren Taşınmazların Encümen Kararı ile Kira Sürelerinin Uzatılması

www.balioglu.net

Belediye mülkiyetinde bulunan ve ihale ile kiraya verilen taşınmazların sözleşme süreleri sona erdiğinde yeniden ihale edilmeksizin encümen kararı ile kira süreleri uzatılmaktadır.

2017 yılı Trabzon Büyükşehir Belediyesi Sayıştay Denetim Raporunda da konu edilen bu bulgu, sadece mevzuatın gereğinin yerine getirilmesine değil Belediyenin güncel rayiçlere uygun olarak kira geliri elde etmesi ve benzer işi yapan girişimciler arasında eşit rekabet koşullarının oluşması bakımından da önem arz etmektedir. İhale yoluyla kiraya verildiğinde uygun rekabet şartları altında yapılan ihale sonucunda oluşan fiyat aynı zamanda piyasa rayiçlerini de temsil etmektedir. Ancak sözleşme süresi sonunda encümen kararıyla kira süresinin uzatılmasıyla kullanılmaya devam edilen taşınmazlar açısından ise sadece TÜFE oranında yapılan artışlar kira tutarının güncel rayiçlerin gerisinde kalabilmesine neden olmaktadır. Aşağıda, Belediye tarafından kendi şirketi olan Trabel A.Ş.'ye devredilip şirket tarafından 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uyarınca ihale edilen taşınmazlardan elde edilen kira geliri ile Belediye tarafından ihale edilmeksizin encümen kararıyla kira süreleri uzatılan taşınmazlarından elde edilen kira gelirini mukayese eden tablo bulunmaktadır. Bu tablodaki taşınmazlar sahil yolu üzerindedirler ve birbiriyle rekabet eden aynı tür işletmelerdir. Tablodan da görüleceği üzere ihale yoluyla kiraya verilen işyerlerinden elde edilen ortalama

aylık kira geliri m^2 başına 34,77 TL iken encümen kararıyla kira süresi uzatılan işyerlerinden elde edilen ortalama aylık kira geliri m^2 başına 2,52 TL'dir. Aradaki farkın nedeninin uygun rekabet koşullarında yapılan ihale olduğu anlaşılmaktadır. Aynı işi yapan (restoran) işletmelerin Belediye taşınmazlarını kullanırken farklı uygulamaya tabi tutulması hem birbirleriyle olan rekabetlerini etkilemekte hem de işletmeler arasında eşitsizliğe yol açmaktadır. Konunun Belediyeyi ilgilendiren diğer bir yönü ise tablodan da görüleceği üzere ciddi bir gelir kaybına uğramasıdır.

Tablo 9: Trabel A.Ş. Tarafından İhale Yoluyla Kiraya Verilen Belediye Taşınmazlarından m^2 Başına Elde Edilen Kira Gelirleri Tablosu

	Kiralanan Alan	**2018 Yılı Kira Bedeli (TL/Ay)**
Firma 1	451	19.000,00 + KDV
Firma 2	613	18.000,00 + KDV
	Ortalama m^2 kira geliri:	34,77 + KDV

www.balioglu.net

Tablo 10: Kira Süresi Sonunda İhale Yapılmaksızın Encümen Kararı ile Kira Süreleri Uzatılan Belediye Taşınmazlarından m^2 Başına Elde Edilen Kira Gelirleri Tablosu

	Kiralanan Alan	**2018 Yılı Kira Bedeli (TL/Ay)**
Firma 3	2285	5.765,00 + KDV
Firma 4	2264	5.765,00 + KDV
Firma 5	2307	5.765,00 + KDV
	Ortalama m^2 kira geliri:	2,52 + KDV

Kamu idaresi cevabında; "Mülkiyeti Belediyemize ait taşınmazlar 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında ihale yolu ile kiralanmaktadır. Kiracıların büyük kısmı taşınmazı süre sonunda tahliye etmemekte ve yargı süreci sonunda taşınmaz boşaltılmaktadır. Yargı sürecinin uzun sürmesi nedeniyle süre kaybı bazen 1 yılı aşmaktadır. Ayrıca taşınmazlardan kentsel dönüşüm alanları içinde yer alanlar ile eski olmalarından dolayı yapı kullanma belgesi olmayanların yeniden ihale ile kiralanması mümkün olmamaktadır. Bu durumda da idaremiz arada geçen sürede taşınmazla ilgili kira gelirini tahsil edemediğinden maddi kayba uğramaktadır. Bu nedenle, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun "**F. Sözleşmenin sona ermesi" başlıklı bölümü (Madde 327-333) kapsamında** taşınmazların kira süreleri kira

bedelleri artırılarak encümen kararı ile birer yıl uzatılmaktadır. Belediyemiz kirada olan bu taşınmazların güncel rayiç bedellerini tespit etme çalışmasına başlamıştır. Bu bedeller bağımsız gayri menkul değerleme uzmanları tarafından tespit edildikten sonra taşınmazların kira ücretleri güncellenecektir." denilmektedir.

Sonuç olarak Belediye tarafından 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun ilgili hükümlerine göre işlem yapıldığı belirtilmiş ise de aynı bulguya 2016 yılı Trabzon Büyükşehir Belediyesi Sayıştay Denetim Raporunda da yer verilmiş ve Borçlar Kanununun sadece sözleşme süresi içerisindeki taraflar arasında çıkan anlaşmazlıklarda uygulanacağı ancak sözleşme sonunda 2886 sayılı Kanun hükümlerinin gereğinin yapılması gerektiği ifade edilmişti. Bu yönde alınan Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 22/10/2010 tarih 2010/13-671 E. 696 K. sayılı Kararında da benzer açıklamalar yapılmıştır. Belediyenin Yargıtay içtihatlarına ve Sayıştay Denetim Raporunun aksine hukuka aykırı uygulamaları bulgumuzda da belirttiğimiz üzere hem belediyenin gelir kaybına yol açmakta hem de ticari hayatta rekabet içinde olan özel işletmeler arasında bazı işletmeler lehine sonuçlar doğmasına vesile olmaktadır. Dolayısıyla sözleşmesi sona eren taşınmazların 2886 sayılı Kanun ve Yargıtay içtihatları uyarınca yeniden ihaleye çıkılması hem kanuna uyma hem de özel işletmeler arasında rekabetin hakkaniyetli biçimde tesis edilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

www.balioglu.net

BULGU 3: Trabzon Büyükşehir Belediyesi Gelir Tarifesi Cetvelinde Katma Değer Vergisine İlişkin Düzenleme ve Buna Bağlı Olarak Uygulamanın Hatalı Olarak Yapılması

Belediye gelir tarifesinde yer alan bazı ücret türlerinden alınan KDV tutarları 391 nolu Hesaplanan KDV hesabına kaydedilmemektedir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 97'nci maddesinde "*Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir."*

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 20'nci maddesinde *"Teslim ve hizmet işlemlerinde matrah: 4. Belli bir tarifeye göre fiyatı tespit edilen işler ile bedelin biletle tahsil edildiği hallerde tarife ve bilet bedeli Katma Değer Vergisi dahil edilerek tespit olunur ve vergi müşteriye ayrıca intikal ettirilmez."* hükümleri yer almaktadır.

Trabzon Büyükşehir Belediye Meclisinin 22.11.2017 tarih ve 2060 sayılı kararı ile kabul edilen 2018 Yılı Gelir Tarifesinde yer alan vergi ve harç dışındaki tarifelerden bir kısmında

KDV dahil (örneğin Kültür merkezleri kiralama ücreti), bir kısmında KDV hariç (örneğin belediye tarafından imal edilecek eşyalardan alınacak ücret) ibareleri yer almışken bazı tarifelerde ise KDV'nin dahil veya hariç olduğuna dair bir ibareye yer verilmemiştir (örneğin ilan reklam tabelalarından alınan ücretler, servis araçları uygunluk belgesi ücreti, ticari araç izin, reklam ve yük taşıma izin ücreti, geçiş yolu izin ücreti). KDV hariç olarak gelir tarifesinde yer verilen ücretler tahsil edildiğinde buradaki KDV tutarı 391 nolu Hesaplanan KDV hesabına kaydedilirken, KDV dahil ve KDV'ye ilişkin bir ibarenin bulunmadığı ücretlerin tahsilatında ise tutarın tamamı 600 Gelirler Hesabına kaydedilmektedir. Bu durum 600 Gelirler Hesabının olması gerekenden fazla 391 nolu Hesaplanan KDV hesabının ise olması gerekenden düşük çıkmasına yol açmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "Söz konusu hatalı uygulamalar tespit edilerek düzeltilmiştir." denilmektedir.

Sonuç olarak söz konusu hatalı uygulamaların tespit edilerek düzeltildiği belirtilmektedir. Gelir tarifesinde yeralan ücretlerin KDV dahil olup olmadığının net bir şekilde belirlenmesi ve muhasebe kayıtlarının da buna uygun olarak yapılması gerekmektedir.

www.balioglu.net

BULGU 4: Bazı İşyerlerine İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuk Ettirilmemesi

Belediye sorumluluk alanında yer alan bazı bulvar ve caddelerdeki işyerleri için ilan ve reklam vergisi tahakkuk ettirilmemiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesinde; belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın ilan ve reklam vergisine tabi olduğu, 13'üncü maddesinde; ilan ve reklam vergisinin mükellefinin yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişiler olduğu belirtildikten sonra 14'üncü maddesinde de hangi ilan ve reklamlardan bu verginin alınmayacağı açıklanmıştır.

Belediye sınırlarında aktif faaliyette bulunan ve mükellefiyet tesis edilmesi gereken 550 adet işyeri örnek alınarak incelenmiş ve 46 adedinin beyanının bulunmadığı, dolayısıyla bu işyerlerinden ilan reklam vergisi tahakkuk ve tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; "Belediyemizin sorumluluk alanında olduğu tespit edilen 46 adet iş yerinin ilan ve reklam vergisi beyanları alınmış ve vergi tahakkukları yapılmıştır." denilmektedir.

Sonuç olarak belediye tarafından bulguda belirtilen 46 işyeri için ilan reklam vergisi beyanının alındığı belirtilmiştir. Bulguda belirtilen 550 işyeri sayısı belediye sınırları içindeki tüm işyerleri arasından örnekleme yöntemiyle seçilen işyeridir ve incelenen 550 işyerinin 46'sı ilan reklam vergisi mükellefiyeti olmayan işyeri sayısıdır. Belediyenin yetki alanına giren bütün işyerlerinin ilan reklam vergisi mükellefiyetlerinin tespitine yönelik çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Belediye Tarafından Kiraya Verilen Taşınmazlar Üzerindeki Bazı İşyerlerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunması

Belediye tarafından kiraya verilen ve ruhsata tabi olan 151 işyeri İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı olmaksızın faaliyette bulunmaktadır.

10.08.2015 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin İşyeri açılması başlıklı 6'ncı maddesi ile yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılamayacağı ve çalıştırılamayacağı hüküm altına alınmıştır. Yine aynı maddede işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılacağı belirtilmiştir. Ayrıca 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 2'nci maddesinde ise işyeri yeri açma ve çalışma ruhsatı işlemlerinden muaf tutulan meslek grupları ve işletmelere yer verilmiştir. Gerek 3572 sayılı Kanunun 3'üncü maddesine ve gerekse de İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in Tanımlar başlıklı 4'üncü maddesine göre yetkili idarenin, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediye olduğu açıktır. Ancak belediye mülkiyetinde bulunan ve kiraya verilen toplam 301 adet işyerinden 151 adedi işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyet göstermektedir ve dolayısıyla bu yerlerden işyeri açma izni harcı tahakkuk ve tahsilatı yapılmamıştır.

2016 yılı Trabzon Büyükşehir Belediyesi Sayıştay Denetim Raporunda da aynı konuya yer verilmiş, idare tarafından *"Belediyemize ait olan taşınmazlardan ruhsat vermeye uygun olanlar ruhsatlandırılmıştır. Ruhsat verme şartlarını taşımayan taşınmazlar üzerinde çalışmalar devam etmektedir"* cevabı verilmiş olmasına karşın mevzuata aykırı uygulamaya devam edilmiştir.

www.balioglu.net

Kamu idaresi cevabında; "Söz konusu taşınmazlara yapı kullanma belgesi ve itfaiye raporu düzenleme çalışmaları devam etmekte olup bu eksikliklerin giderilmesine müteakip işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı düzenlenecektir." denilmektedir.

Sonuç olarak 2016 yılı Trabzon Büyükşehir Belediyesi Sayıştay Denetim Raporunda da belirtildiği üzere Belediye tarafından kiraya verilen 301 işyerinin %50'sine takabül eden işyeri ruhsatsız biçimde çalıştırılmaktadır. Belediye tarafından söz konusu işyerlerinin yasal düzenlemelere uygun olarak faaliyette bulunmaları sağlanmalıdır.

BULGU 6: Belediyenin Kiraladığı ve Ecrimisil Uyguladığı Alanların Belediyenin İzni Olmaksızın Genişletilmesi

Belediye tarafından kiralanan ve ecrimisil uygulanan alanların kullanıcıları tarafından genişletilmesine rağmen mevcut kira ve ecrimisiller güncellenmemekte ve bu yerler ihale edilmeksizin kullandırılmaya devam edilmektedir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun Kapsam başlıklı 1'inci maddesinde, *"Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür."* denilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun Belediye Meclisinin Görev ve Yetkileri başlıklı 18'inci maddesinin (e) bendinde, *"Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek."* Aynı Kanun'un Belediye Encümeninin Görev ve Yetkileri başlıklı 34'üncü maddesinde; *"Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek."* hükümleri bulunmaktadır.

2886 sayılı Kanun'un Ecrimisil ve Tahliye başlıklı 75'inci maddesinde; *"Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz(1) malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerleme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinenin işgalden dolayı bir zarara*

www.balioglu.net

uğramış olması gerekmez ve fuzuli şagilin kusuru aranmaz.

...

Kira sözleşmesinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, sözleşmede hüküm varsa ona göre hareket edilir. Aksi halde ecrimisil alınır. İşgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilir.“ denilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanununun Belediyenin yetkileri ve İmtiyazları başlıklı 15'inci maddesinde; 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı belirtilmektedir. Buna göre kurum taşınmazları hakkında da 2886 sayılı Kanun'un 75'inci maddesi uygulanmalıdır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, gerçek veya tüzel kişiler tarafından işgale uğrayan yerlerin tespit edilmesinin ardından kurulacak komisyon tarafından fuzuli şagile ecrimisil takdir edilmeli ve tahliyesi için işlemlere başlanmalı ve bu yerler 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre ihale edilmelidir.

www.balioglu.net

Mevcut durum incelendiğinde, hem kiralanan yerlerde hem de ecrimisil uygulanan yerlerde kullanıcılar idareden izin almaksızın kullanım alanlarını genişletmişlerdir. Söz konusu uyumsuzluklar aşağıdaki gibidir:

Tablo 11: Kira Listesindeki Uyumsuzluklar Tablosu

	Kiralanan Alan	**Kullanılan Alan**	**Kiralanan Adres**
Firma 1	1900	1000 m² fazla alan kullanımı tespit edildi.	Kaymaklı Mah. Anadolu Bulvarı No:218
Firma 2	1300	922 m² fazla alan kullanımı tespit edildi.	Kaymaklı Mah. Anadolu Bulvarı No:220
Firma 3	43+155	26 m² fazla alan kullanımı tespit edildi.	2 Nolu Beşirli Mh. Devlet Sahil Yolu Cd. No:144
Firma 4	150	150 m² fazla alan kullanımı tespit edildi.	Hızırbey Mah. Devlet Sahil Yolu Cad. No:74/A
Firma 5	43+120	72 m² kapalı 480 m² açık fazla alan kullanımı	Toklu Mh. Devlet Sahil Yolu Cd. No:140

		tespit edildi.	
Firma 6	43+119,66	48 m² kapalı 380 m² açık fazla alan kullanımı tespit edildi.	Yalı Mh. Atatürk Bulvarı No:84

Tablo 12: Ecrimisil Listesindeki Uyumsuzluklar Tablosu

	Ecrimisil Ödediği Alan	**Kullanılan Alan**	**İşgal Edilen Adres**
Firma 7	800	500 m² fazla alan kullanımı tespit edildi	2 nolu Beşirli Mahallesi
Firma 8	700	300 m² fazla alan kullanımı tespit edildi	2 nolu Beşirli Mahallesi
Firma 9	1180	723 m² fazla alan kullanımı tespit edildi	Kemerkaya Mah. Atatürk Bulvarı No:9

www.balioglu.net

Yukarıdaki tablolardan anlaşılacağı üzere kiracılar ve işgalciler tarafından kurum taşınmazları İdarenin izni ve bilgisi olmaksızın kullanılmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "Bulgu konusu 9 adet yere ecrimisil uygulanmıştır." denilmektedir.

Sonuç olarak Belediye tarafından bulguda belirtilen alanları izinsiz kullananlarla ilgili ecrimisil uygulamasının yapıldığı belirtilmiştir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
http://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

9. EKLER

EK 1: KAMU İDARESİ TARAFINDAN SUNULAN MALİ TABLOLAR

Trabzon Büyükşehir Belediyesi 2018 Yılı Bilançosu		
AKTİF		**2018 YILI**
1	**DÖNEN VARLIKLAR**	150.940.152,42
10	**HAZIR DEĞERLER**	48.424.317,38
100	KASA HESABI	0,00
101	ALINAN ÇEKLER HESABI	0,00
102	BANKA HESABI	47.432.443,14
103	VERİLEN ÇEKLER VE GÖNDERME EMİRLERİ HESABI	0,00
104	PROJE ÖZEL HESABI	232.681,82
105	DÖVİZ HESABI	0,00
106	DÖVİZ GÖNDERME EMİRLERİ HESABI (-)	0,00
108	DİĞER HAZIR DEĞERLER HESABI	0,00
109	BANKA KREDİ KARTLARINDAN ALACAKLAR HESABI	759.192,42
11	**MENKUL KIYMET VE VARLIKLAR**	**15.475,54**
111	ÖZEL KESİM TAHVİL SENET VE BONOLARI	15.475,54
117	MENKUL VARLIKLAR HESABI	0,00
118	DİĞER MENKUL KIYMET VE VARLIKLAR HESABI	0,00
12	**FAALİYET ALACAKLARI**	**43.191.766,45**
120	GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	3.074.979,76
121	GELİRLERDEN TAKİPLİ ALACAKLAR HESABI	39.582.963,95
122	GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR HESABI	0,00
126	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	533.822,74
127	DİĞER FAALİYET ALACAKLARI HESABI	0,00
13	**KURUM ALACAKLARI**	**0,00**
132	KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR HESABI	0,00
137	TAKİPTEKİ KURUM ALACAKLARI HESABI	0,00
14	**DİĞER ALACAKLAR**	**57.149,15**
140	KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI	57.149,15

www.balioglu.net

15	**STOKLAR**	**14.853.308,91**
150	İLK MADDE VE MALZEME HESABI	14.853.308,91
153	TİCARİ MALLAR HESABI	0,00
157	DİĞER STOKLAR HESABI	0,00
16	**ÖN ÖDEMELER**	**1.584.357,60**
160	İŞ AVANS VE KREDİLERİ HESABI	0,00
161	PERSONEL AVANSLARI HESABI	0,00
162	BÜTÇE DIŞI AVANS VE KREDİLER HESABI	**1.584.357,60**
164	AKREDİTİFLER HESABI	0,00
165	MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN AVANS VE KREDİLER HESABI	0,00
166	PROJE ÖZEL HESABINDAN VERİLEN AVANS VE AKREDİTİFLER HESABI	0,00
167	DOĞRUDAN DIŞ PROJE KREDİ KULLANIMLARI AVANS VE AKREDİFLERİ HESABI	0,00
18	**GELECEK AYLARA AİT GİDERLER**	**0,00**
180	GELECEK AYLARA AİT GİDERLER HESABI	0,00
19	**DİĞER DÖNEN VARLIKLAR**	**42.813.777,39**
190	DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	42.813.777,39
191	İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	0,00
197	SAYIM NOKSANLARI HESABI	0,00
2	**DURAN VARLIKLAR**	**2.720.901.849,32**
21	**MENKUL KIYMET VE VARLIKLAR**	**0,00**
217	MENKUL VARLIKLAR HESABI	0,00
218	DİĞER MENKUL KIYMET VE VARLIKLAR HESABI	0,00
22	**FAALİYET ALACAKLARI**	**2.160.182,18**
220	GELİRLERDEN ALACAKLAR HESABI	**2.160.182,18**
222	GELİRLERDEN TECİLLİ VE TEHİRLİ ALACAKLAR HESABI	0,00
227	DİĞER FAALİYET ALACAKLARI HESABI	0,00
23	**KURUM ALACAKLARI**	**0,00**
232	KURUMCA VERİLEN BORÇLARDAN ALACAKLAR HESABI	0,00
24	**MALİ DURAN VARLIKLAR**	**70.155.956,99**
240	MALİ KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	51.488.495,27
241	MAL VE HİZMET ÜRETEN KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	18.667.461,72

www.balioglu.net

25	**MADDİ DURAN VARLIKLAR**	**2.648.403.787,19**
250	ARAZİ VE ARSALAR HESABI	2.082.757.241,32
251	YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ HESABI	432.438.270,76
252	BİNALAR HESABI	216.374.626,38
253	TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR HESABI	40.849.833,66
254	TAŞITLAR HESABI	65.509.469,07
255	DEMİRBAŞLAR HESABI	22.516.181,42
256	DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI	0,00
257	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-238.476.293,05
258	YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABI	26.434.457,03
259	YATIRIM AVANSLARI HESABI	0,00
26	**MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR**	**0,00**
260	HAKLAR HESABI	3.907.841,41
264	ÖZEL MALİYETLER HESABI	0,00
268	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-3.907.841,41
28	**GELECEK YILLARA AİT GİDERLER**	**0,00**
280	GELECEK YILLARA AİT GİDERLER HESABI	0,00
29	**DİĞER DURAN VARLIKLAR**	**181.922,96**
294	MAL VE HİZMET ÜRETEN KURULUŞLARA YATIRILAN SERMAYELER HESABI	994.262,62
297	DİĞER ÇEŞİTLİ DURAN VARLIKLAR HESABI	0,00
299	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HESABI (-)	-812.339,66
TOPLAM:		**2.871.842.001,74**
9	**NAZIM HESAPLAR**	**192.381.314,37**
90	**ÖDENEK HESAPLARI**	**37.564.141,55**
900	GÖNDERİLECEK BÜTÇE ÖDENEKLRİ	37.564.141,55
906	MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN KULLANILACAK ÖDENEKLER HESABI	0,00
91	**MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN KULLANILACAK ÖDENEKLER HESABI**	**29.539.542,56**
910	TEMİNAT MEKTUPLARI HESABI	29.539.542,56
912	KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMETLER HESABI	
92	**TAAHHÜT HESAPLARI**	**125.277.630,26**
920	GİDER TAAHHÜTLERİ HESABI	125.277.630,26
99	**DİĞER NAZIM HESAPLAR**	
990	KİRAYA VERİLEN DURAN VARLIKLAR	
Genel Toplam:		**3.064.223.316,11**

www.balioglu.net

PASİF		
3	**KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR**	**165.499.904,16**
30	**KISA VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR**	**14.935.398,02**
300	BANKA KREDİLERİ HESABI	14.935.398,02
303	KAMU İDARELERİNE MALİ BORÇLAR HESABI	0,00
304	CARİ YILDA ÖDENECEK TAHVİLLER HESABI	0,00
309	KISA VADELİ DİĞER İÇ MALİ BORÇLAR HESABI	
31	**KISA VADELİ DIŞ MALİ BORÇLAR**	**0,00**
310	CARİ YILDA ÖDENECEK DIŞ MALİ BORÇLAR HESABI	0,00
32	**FAALİYET BORÇLARI**	**97.357.208,27**
320	BÜTÇE EMANETLERİ HESABI	97.357.208,27
322	BÜTÇELEŞTİRİLECEK BORÇLAR HESABI	0,00
33	**EMANET YABANCI KAYNAKLAR**	**17.550.025,50**
330	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	4.898.480,88
333	EMANETLER HESABI	12.651.544,62
34	**ALINAN AVANSLAR**	**0,00**
340	ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	0,00
349	ALINAN DİĞER AVANSLAR HESABI	0,00
36	**ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER**	**20.937.645,70**
360	ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HESABI	2.520.869,44
361	ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ HESABI	297.936,48
362	FONLAR VEYA DİĞER KAMU İDARELERİ ADINA YAPILAN TAHSİLAT HESABI	26.218,22
363	KAMU İDARELERİ PAYLARI HESABI	1.371,87
368	VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER HESABI	18.091.249,69
37	**BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI**	**14.005.132,08**
372	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	4.350.000,00
379	DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI HESABI	9.655.132,08
38	**GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI**	**713.494,59**
380	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER HESABI	0,00
381	GİDER TAHAKKUKLARI HESABI	713.494,59

www.balioglu.net

39	**DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR HESABI**	**1.000,00**
391	HESAPLANAN KATMA DEĞER VERGİSİ HESABI	0,00
397	SAYIM FAZLALARI HESABI	1.000,00
399	DİĞER ÇEŞİTLİ KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR HESABI	0,00
4	**UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR**	**94.870.974,76**
40	**UZUN VADELİ İÇ MALİ BORÇLAR**	**70.746.528,48**
400	BANKA KREDİLERİ HESABI	70.746.528,48
403	KAMU İDARELERİNE MALİ BORÇLAR HESABI	0,00
404	TAHVİLLER HESABI	0,00
409	UZUN VADELİ DİĞER İÇ MALİ BORÇLAR HESABI	0,00
41	**UZUN VADELİ DIŞ MALİ BORÇLAR**	**0,00**
410	DIŞ MALİ BORÇLAR HESABI	0,00
43	**DİĞER BORÇLAR**	**6.343.870,25**
430	ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR HESABI	0,00
438	KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ BORÇLAR HESABI	**6.343.870,25**
44	**ALINAN AVANSLAR**	**0,00**
440	ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABI	0,00
449	ALINAN DİĞER AVANSLAR HESABI	0,00
47	**BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI**	**17.780.576,03**
472	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI HESABI	10.847.806,06
479	DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI HESABI	6.932.769,97
48	**GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI**	**0,00**
480	GELECEK YILLARA AİT GELİRLER HESABI	0,00
481	GİDER TAHAKKUKLARI HESABI	0,00
49	**DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR**	**0,00**
499	DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR HESABI	0,00
5	**ÖZ KAYNAKLAR**	**2.611.471.122,82**
50	**NET DEĞER**	**2.049.254.505,29**
500	NET DEĞER HESABI	**2.049.254.505,29**
52	**YENİDEN DEĞERLEME FARKLARI**	**0,00**
522	YENİDEN DEĞERLEME FARKLARI HESABI	0,00

www.balioglu.net

57	**GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI**	**563.216.555,99**
570	GEÇMİŞ YILLAR OLUMLU FAALİYET SONUÇLARI	**563.216.555,99**
58	**GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI**	**-148.015.999,39**
580	GEÇMİŞ YILLAR OLUMSUZ FAALİYET SONUÇLARI	**-148.015.999,39**
59	**DÖNEM FAALİYET SONUÇLARI**	**147.016.060,93**
590	DÖNEM OLUMLU FAALİYET SONUCU HESABI	**147.016.060,93**
591	DÖNEM OLUMSUZ FAALİYET SONUCU HESABI (-)	0,00
TOPLAM:		**2.871.842.001,74**
9	**NAZIM HESAPLAR**	**192.381.314,37**
90	**ÖDENEK HESAPLARI**	**37.564.141,55**
901	BÜTÇE ÖDENEKLERİ HESABI	37.564.141,55
91	**MAHSUP DÖNEMİNE AKTARILAN KULLANILACAK ÖDENEKLER HESABI**	**29.539.542,56**
911	TEMİNAT MEKTUPLARI EMANETLERİ HESABI	29.539.542,56
913	KİŞİLERE AİT MENKUL KIYMET EMANETLERİ HESABI	0,00
92	**TAAHHÜT HESAPLARI**	**125.275.630,26**
921	GİDER TAAHHÜTLERİ KARŞILIĞI HESABI	**125.275.630,26**
99	**DİĞER NAZIM HESAPLAR**	**0,00**
	Genel Toplam:	**3.064.223.316,11**

Trabzon Büyükşehir Belediyesi 2018 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu

Hesap Kodu	**Yrd Hesap Kod**	**Giderin Türü**	**TL**	**Hesap Kodu**	**Yrd. Hesap Kod**	**Gelirin Türü**	**TL**
630	01	Personel Giderleri	40.700.451,10	600	01	Vergi Gelirleri	12.324.789,10
630	02	Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri	6.297.316,72	600	03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	98.911.956,03
630	03	Mal ve Hizmet Alımları	163.939.220,30	600	04	Alınan Bağış ve Yardımlar İle	15.092.937,96

www.balioglu.net

						Özel Gelirler	
630	04	Faiz Giderleri	7.729.677,05	600	05	Diğer Gelirler	368.924.413,68
630	05	Cari Transferler	11.321.517,05	600	11	Değer ve Miktar Değişimleri Gelirleri	108.030,91
630	07	Sermaye Transferleri	0,00				
630	11	Değer ve Miktar Değişimleri Giderleri	0.,00				
630	12	Gelirlerin Ret ve İadesinden Kaynaklan Giderler	11.284.937,99				
630	13	Amortisman Giderleri	25.363.117,74				
630	14	İlk Madde ve Malzeme Giderleri	60.246.321,82				
630	20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	0,00				
630	25	Kamu İdarelerine	20.813.208,89				
630	30	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	0,00				
630	99	Diğer Giderler	650.298,09				
Giderler Toplamı			**348.346.066,75**	**Gelirler Toplamı**			**495.362.127,68**
Faaliyet Sonucu (+/-)							**147.016.060,93**

www.balioglu.net

EK 2: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl/Yıllar**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Büyükşehir Belediyesine Bırakılan Yerlerdeki Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisinin Tahakkuk ve Tahsilatının Yapılmaması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	Büyükşehir belediyesinin sorumluluk alanında bulunmasına rağmen ilçe belediyesi tarafından tahsil

			edilen elektrik ve havagazı tüketim vergisinin tahsiline ilişkin dava açıldı. Dava süreci devam ediyor.
İmar Mevzuatı Uyarınca Elde Edilen Otopark Gelirlerinin, Büyükşehir Belediyesi Tarafından İlçe Belediyelerinden Tahsil Edilmemesi	2017	Kısmen Yerine Getirildi	Otopark Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda ilçe belediyeleri tarafından elde edilen ve büyükşehir belediyesine gönderilmesi gereken tutarlara ilişkin büyükşehir belediyesi tarafından ilçe belediyeleriyle gerekli yazışmalar yapıldı ve bu tutarların tahsiline başlandı.

www.balioglu.net

Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Gerçeği Yansıtmaması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı ile ilgili bulguda tespit edilen hususlara ilişkin muhasebe kayıtları yapıldı. 2018 denetiminde aynı konu incelendiğinde hesabın alacak ve borç bakiyesinin doğru olduğu görüldü.
Belediye tarafından işletilen otopark gelirlerinin ilçe belediyelerine eksik dağıtılması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	Büyükşehir belediyesi tarafından otopark işletilmesinden elde edilen gelirin %50'sinin ilçe belediyelerine gönderilmesine bulgumuz sonrasında başlanmıştır. Ancak % 50'nin

www.balioglu.net

			net tutar üzerinden mi brüt tutar üzerinden mi gönderilmesi gerektiği hususunda büyükşehir ve ortahisar belediyesi davalıktır. Taraflar dava sonucuna göre hareket edecekler.
İmar Mevzuatı Uyarınca Elde Edilen Otopark Gelirlerinin, Büyükşehir Belediyesi Tarafından İlçe Belediyeleri Adına Açılacak Vadeli Hesaplarda Takip Edilmemesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	Otopark Yönetmeliği gereği ilçe belediyeleri tarafından elde edilen ve Büyükşehir Belediyesine aktarılan otopark gelirlerinin takibi için her ilçe adına bir banka hesabı açıldı.
Kurum Alacaklarının Takibinde İlanen Tebliğ Usulünün Hatalı Kullanılması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	Kurum alacaklarının takibinde dosya

www.balioglu.net

			bazında takip yapabilmek için gelir ve icra biriminde gerekli olan altyapının kurulması çalışmalarına başlanmıştır.
Tahakkuk Eden Fakat Tahsil Edilmeyen Bazı Alacakların Takibinin Eksik Yapılması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	Kurum alacaklarının takibinin bulguda tespit edilen hususlara göre yapılıp yapılmadığı hususu 2018 denetiminde tekrar incelenmiştir. Alacakların takibinde bulguda belirtilen mevzuat hükümleri tam olarak yerine getirilmese de önceki denetim yılına göre nispeten iyileşmeler görülmüştür.

www.balioglu.net

Toplu Taşıma ve Ücret Toplama Hizmetinin Doğrudan Temin Yöntemi İle Alınması	2017	Yerine Getirilmedi	Hatalı yugulama devam ediyor. Ancak söz konusu işin Kamu İhale Kanununda öngörülen temel ihale usullerinden biri ile teminine yönelik çalışmalara başlandığından dolayı 2018 yılında bulgu konusu yapılmamıştır.
Yapılandırma Kanunlarından Yararlanan Mükelleflerin Kanunda Belirtilen Şartları Yerine Getirmemesine Rağmen Yapılandırmalarının Bozulmaması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	Yapılandırma kanunlarından yararlanan mükelleflerden kanunda belirtilen şartları yerine getirmeyenlerin yapılandırmaları bozuldu.
Bütçenin Eki Olan Mevcut Taşıtları Gösterir Cetvelin Gerçeği Yansıtmaması ve Satın Alınacak Taşıtları Gösterir Cetvele Uyulmaması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	Bulgu sonrası bütçenin eki olan mevcut taşıtları gösterir cetvel

www.balioglu.net

			fiili duruma uygun olarak düzenlendi.
Katı Atık Bertaraf Maliyetlerinin ve Ücretlerinin Belirlenmemesi	2017	Yerine Getirilmedi	27.10.2010 tarih ve 27742 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik" in geçici 1. Maddesindeki uyum süresinin sürekli uzatılması bahane edilerek İdare tarafından evsel katı atık ve atıksu hizmetlerinden yararlananlar tarafından ödenmesi gereken tutara ilişkin bir tespit yapılmamaktadır.

www.balioglu.net

			Söz konusu süre 2/2/2019 tarih 30674 sayılı Resmi Gazete'deki değişiklik ile 31/12/2020 tarihine kadar uzatıldığından tekrar bulgu konusu yapılmadı.
Kira Süresi Sona Eren Taşınmazların Encümen Kararı ile Kira Sürelerinin Uzatılması	2017	Yerine Getirilmedi	Kirada olan kurum taşınmazlarından kira süresi bitenler için uygulamada karşılaşılabilecek zorluklar gerekçe gösterilerek yeniden ihaleye çıkılmamakta, kira süreleri encmümen kararı ile uzatılmaktadır. Ancak 2018 yılında aynı konunun tekrar rapora alınması üzerine uzun süre

www.balioglu.net

			ihaleye çıkılmayan taşınmaz kiralarının rayicin çok altında kaldığı kabul edilerek , bu yerlerin rayiç bedellerini belirlemek için expertiz şirketlerinden hizmet satıp alıp kiraları güncellemek için çalışmalar başlatılmıştır. (Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler Bulgu:2)
Arazi ve Arsalar Hesabına Hatalı Kayıtlar Yapılması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	Gerekli düzeltme kayıtları yapıldı.
Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Kullanılmaması	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	2017 denetim döneminde, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına kaydedilmesi

www.balioglu.net

			gerekirken doğrudan ilgili duran varlık hesabına kaydedildiği tespit edilen yapımı süren maddi duran varlıklar için gerekli muhasebe kayıtları bulgu sonrasında yapıldı. Ancak aynı hata 2018 yılında da yapıldığından konu 2018 yılı denetim raporuna da alındı ve 2018 yılı bulgusuna konu edilen tutarlar için de gerekli düzeltme kayıtları yapıldı.
Belediyeye Ait Bir Banka Hesabından Yapılan İşlemlerin Muhasebeleştirilmemesi ve Mali Tablolarda Gözükmemesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	Gerekli düzeltme kayıtları yapıldı.
Maddi Duran Varlıklar İçin Sonradan Yapılan Bakım Onarım Giderlerinin İlgili Maddi Duran Varlığın Kayıtlı Değerine İlave Edilmemesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	Gerekli düzeltme kayıtları yapıldı.

www.balioglu.net

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine Uyulmaması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	Bulgada tespit edilen eksikliklerin bir kısmı düzeltildi. Devam eden eksiklikler 2018 yılında tekrar incelendi. 2018 yılında Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik Hükümlerine aykırılığı tespit edilen hususların düzeltme işlemleri 2018 mali yılı içerisinde yapıldığından dolayı rapora alınmamıştır.
Kurum Tarafından Ödenen Ancak Katma Değer Vergisi Kanununa Göre İndirilmesi Mümkün Olmayan Vergilerin İndirim Konusu Yapılması	2017	Kısmen Yerine Getirildi	Kurumun ödediği ancak Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre indirilemeyecek katma değer vergisinin 191 no'lu İndirilecek Katma Değer

www.balioglu.net

			Vergisi Hesabına kaydedildiği tespit edilerek 2017 denetim raporuna alınmıştı. 2018 denetim yılında aynı konunun incelenmesi neticesinde nispeten düzelmelerin olduğu görüldü.
Yapılandırılan Faaliyet Alacaklarının Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabında İzlenmemesi	2017	Tam Olarak Yerine Getirildi	

www.balioglu.net

www.balioglu.net

TRABZON BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

2018 YILI

SAYIŞTAY PERFORMANS DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. **ÖZET** **41**

2. **KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU** **41**

3. **SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU** **41**

4. **DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI** **42**

5. **GENEL DEĞERLENDİRME** **42**

6. **DENETİM BULGULARI** **43**

www.balioglu.net

1. ÖZET

Bu rapor, Trabzon Büyükşehir Belediyesinin performans denetimi sonuçlarını ve bulgularını içermektedir.

6085 sayılı Kanunun 36'ncı maddesi uyarınca, Sayıştay *"hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergelerle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi suretiyle gerçekleştirilen denetim"* olarak tanımlanan performans denetimini yapmakla görevli ve yetkilidir.

Trabzon Büyükşehir Belediyesinin hedef ve göstergeleriyle ilgili olarak faaliyet sonuçlarının değerlendirmesini sağlamak amacıyla aşağıdakiler denetlenmiştir:

- 2015 - 2019 dönemine ait Stratejik Plan,
- 2018 yılı Performans Programı,
- 2018 yılı İdare Faaliyet Raporu ve
- Faaliyet sonuçları ölçümü yapan veri kayıt sistemleri.

Yapılan denetim sonucunda herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

www.balioglu.net

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresi yönetimi, 5018 sayılı Kanun ve bu Kanun uyarınca yayımlanan Stratejik Plan, Performans Programı ve İdare Faaliyet Raporlarının hazırlanmasına ilişkin yönetmelik ve kılavuzlara uygun olarak hazırlanmış olan performans bilgisi raporlarının doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından; bir bütün olarak sunulan bu raporların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tam ve doğru olarak yansıtmasından; kamu idaresinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarının ölçülmesine ilişkin sistemlerin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden; performans bilgisinin dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu

tespit etmek, kamu idaresinin raporladığı performans bilgisinin güvenilirliğine ilişkin değerlendirme yapmak, performans yönetimi ve faaliyet sonuçlarını ölçen sistemleri değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimin dayanağı; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları ve Sayıştay ikincil mevzuatıdır.

Denetimin amacı, bütçe hakkının gereği olarak kamu idarelerinin faaliyet sonuçları hakkında TBMM ve kamuoyuna güvenilir ve yeterli bilgi sunulması, kamu idarelerinin performansının değerlendirilmesi ile hesap verme sorumluluğu ve saydamlığın yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılmasıdır.

Denetim, kamu idaresinin faaliyet raporunda yer alan performans bilgilerinin ve bunları oluşturan kayıt ve belgelerin doğruluğu ve güvenilirliğine ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile gerçekleştirilir.

www.balioglu.net

Bu çerçevede,Trabzon Büyükşehir Belediyesinin yayımladığı 2015 - 2019 dönemine ait Stratejik Plan, 2018 yılı Performans Programı ve 2018 yılı İdare Faaliyet Raporu incelenmiştir.

5. GENEL DEĞERLENDİRME

2018 yılı performans denetimi kapsamında Trabzon Büyükşehir Belediyesinin yayımladığı 2015 - 2019 dönemine ait Stratejik Plan, 2018 yılı Performans Programı ve 2018 yılı İdare Faaliyet Raporu incelenerek faaliyet sonuçlarının ölçülmesine yönelik olarak üretilen performans bilgisinin güvenilir olup olmadığı değerlendirilmiştir.

Kurum Stratejik Planı 2015 – 2019 yıllarını içine alan bir süre zarfı için geçerlidir ve Planın ilgililik, ölçülebilirlik ve iyi tanımlanma kriterlerine göre incelenmesi sonucu tespit edilen bulgulara, 2015 yılı denetimi kapsamında düzenlenen Sayıştay Denetim Raporunda yer verilmiştir. Geçen süre zarfında Stratejik Planda kurum tarafından herhangi bir revizyon yapılmadığından 2015 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda yer alan hususlarla ilgili herhangi bir işlem yapılmamıştır.

Kurum 2018 yılı Performans Programında belirlenen performans hedefleri ile 2015-2019 yıllarını kapsayan Stratejik Planındaki stratejik hedefleri aynıdır. Ayrıca 2015 ve 2018

yıllarına ait Performans Programlarında belirtilen performans göstergeleri de benzerdir. Buradan kurumun 2015 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda yer verilen bulgular doğrultusunda bir işlem yapmadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Performans Programının ilgililik, ölçülebilirlik ve iyi tanımlanma kriterlerine göre incelenmesi sonucunda 2015 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda yer verilen bulgular 2018 yılı Performans Programı için geçerliliğini korumaktadır.

Kurum tarafından hazırlanan 2018 yılı Faaliyet Raporunun içeriğinde yer alan başlıkların, Stratejik Plandaki amaç ve hedefler ile 2018 yılı Performans Programıyla belirlenen göstergeler ve gerçekleştirileceği ifade edilen faaliyetlerle büyük ölçüde uyumlu olarak düzenlendiği görülmüştür.

6. DENETİM BULGULARI

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

www.balioglu.net

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
http://www.sayistay.gov.tr

www.balioglu.net

www.balioglu.net